

Национална инфраструктура геопросторних података – НИГП у Републици Србији-путна мрежа

(National Spatial Data Infrastructure – NSDI),

ДИРЕКТИВОМ 2007/2/ЕС ЕВРОПСКОГ ПАРЛАМЕНТА И САВЕТА од 14.марта 2007.године- дефинисано је **УСПОСТАВЉАЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ПРОСТОРНИХ ИНФОРМАЦИЈА У Европској Заједници /INSPIRE/**

Извод:

Политика Заједнице о животној средини мора се усмеравати на заштиту исте, узимајући у обзир разноликост ситуација у различитим областима друштвених заједница . Осим тога подаци / укључујући и просторне податке / су потребни за формулисање и примену овакве политике као формулисање и примену других политика Заједнице.

Директивом се усмерава пуна пажња на интегрисани начин развијања политике Заједнице, узимајући у обзир постојеће регионалне и локалне разлике. Проблеми везани за досупност , квалитет, организацију и размену просторних података заједнички су у већем броју политичких система , те се јављају на разним нивоима државне управе.Решавање ових препрека изискује промену мера усмерених ка размени, приступу и коришћењу интероперабилних просторних података и сервис а за просторне податке широм различитих нивоа државне управе и широм различитих сектора.Због тога је потребно успоставити инфраструктуру просторних података у Заједници.

INSPIRE треба засновати на инфраструктурама за просторне податке установљене од држава чланица , који су учињени компатибилним са општим правилима имплементације и проширени мерама на нивоу Заједнице. Ове мере треба да обезбеде да су инфраструктуре за просторне податке у државама чланицама компатибилне те да се могу користити унутар Заједнице и у међудржавном контексту.Она треба да се успостави на такав начин да је могућа размена података прикупљених на једном нивоу државне управе између више разних државних институција , као и да се приступ просторним подацима не ограничава на начин којим би се спречило њихово интензивно коришћење.

Успостављање INSPIRE представљаће додатну вредност и такође имати користи од других иницијатива Заједнице као што је Регулатива Савета /ЕЦ/ бр.876/2002, од 21.05.2002.год, Успостављајући заједнички **Галилео Пројекати** у сардњи са Комисијом Европског Парламента и Савета на тему **Глобални надзор животне средине и безбедности /GMES/ < Успостављање GMES капацитета до 2008. године/**

Државе чланице треба да размотре коришћење података и услуга као резулте **Галилео Пројеката и Глобални надзор животне средине и безбедности /GMES/** како

Ови буду постајали доступни, поготово оне везане за временске и просторне референце **Галилео Пројекта**.

Губитак времена и ресурса потрагом за постојећим просторним подацима или током доношења одлука да ли се подаци могу користити за одређене сврхе, представљају главну препреку на путу потпуног коришћења доступних података. Због тога је потребно да државе чланице обезбеде описе доступних сетова просторних података и сервиса, у облику **МЕТАПОДАТАКА**.

Метаподаци подразумевају информације које описују сетове просторних података и сервисе просторних података омогућавајући њихово проналажење, пописивање и употребу.

*Анексом 1 INSPIRE Директиве дефинисане су теме просторних података,

Тачка 7. Саобраћајне мреже: Мреже путног, железничког и водног саобраћаја и друга сродна инфраструктура. Обухвата и везе између различитих мрежа. Такође садржи и Транс-Европску саобраћајну мрежу дефинисану Одлуком бр .1692/97/ЕС Европског Парламента и Савета од 23.07.1996. године о Смерницама Заједнице за развој Транс-Европске саобраћајне мреже и будуће ревизије ове одлуке.

*Анексом 2 INSPIRE Директиве Теме просторних података

Тачка 3. Орто-снимци, Геореференцирани снимци површине земље, било из сателита или авионским снимањем.

*Анексом 3 INSPIRE Директиве Теме просторних података

Тачка 2. Географска локација објекта

Тачка 4. Коришћење земљишта: Територија окарактерисана према текућој и будућој планираној функционалној димензији и социо-економској сврси.

Тачка 13: Атмосферски услови : Физички услови у атмосфери . Обухватају просторне податке на основу мерења, модела или њихове комбинације, са локацијама мерења.

Тачка 14: Метеоролошко географске карактеристике: Временски услови и њихово мерење: падавине, температура, влажност ваздуха, брзина и правац ветра.

Република Србија је донела нови **Закон о државном премеру и катастру**, Службени гласник бр. 72/2009,

Извод:

Глава XI – Национална инфраструктура геопросторних података – НИГП

Субјекти НИГП-а, Члан 159.

1/ НИГП се односи на дигиталне геоподатке и одговарајуће сервисе геоподатака за територију Републике Србије који су у надлежности:

1/ органа државне управе

2/ органа локалне самоуправе

3/ јавних предузећа

Садржај НИГП-а, Члан 161.

НИГП-нарочито садржи метаподатке, сервисе и скупове геоподатака:

4/ о саобраћајним и телекомуникационим мрежама

Глава XVIII

Прелазак на нови просторни референтни систем

Члан 193.

1/ Прелазак на ETRS 89 у Републици Србији почеће најкасније до 1.1.2011. године

2/ До преласка на ETRS 89 и UTM пројекцију, положај тачака се изражава дводимензионалним координатама у постојећим пројекцијама / Гаус-Кригера, стереографска и Золднерова пројекција/.

У СКЛАДУ СА ГОРЕ НАВЕДЕНИМ ЗАКОНСКИМ ОБАВЕЗАМА ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ПУТЕВИ СРБИЈЕ/прво које је то учинило у транспортном сектору/, је током 2010. године успоставило са Републичким геодетским заводом, надлежним за успостављање Геопортала.

У току је провера тест верзије на којој заједно раде запослени из Сектора за Стратегију, пројектовање и развој, Сектора за управљачко информационе технологије и Сектора за правне и опште послове са колегама из РГЗ-а.

Навешћемо пар техничких детаља :Национална инфраструктура геопросторних података – НИГП, (енг. National Spatial Data Infrastructure – NSDI), представља интегрисани систем геопросторних података, који омогућава корисницима да идентификују и приступе просторним информацијама добијеним из различитих извора, од локалног, преко националног до глобалног нивоа, на свеобухватан начин.На иницијалном геопорталу доступни су метаподаци за поједине скупове података и едитор метаподатака.

Метаподаци описују садржај, надлежну организацију, локацију и друге релевантне информације о геоподацима. Метаподаци омогућавају проналажење, процену квалитета и коришћење података о простору. Информације, документоване кроз метаподатке, саставни су део инфраструктуре просторних података.

Републички геодетски завод израдио је предлог стандарда метаподатака за НИГП који описују: податке о метаподацима, карактеристике скупа података, надлежну организацију, усаглашеност, приказ, класификацију, кључне речи, услове и ограничења, дистрибуцију, одржавање, референтни систем, локацију и квалитет. Предложени стандард метаподатака НИГП-а дефинисан је на основу:

- INSPIRE имплементациона правила за метаподатке
- ISO 19115 – Географски подаци – метаподаци
- ISO 19139 – Географски подаци – метаподаци – XML шема.

Едитор метаподатака је апликација за прикупљање и одржавање метаподатака у складу са предложеним стандардом за метаподатке. Едитор омогућава креирање валидних xml фајлова у складу са стандардом ISO 19139. Интерфејс едитора има вишејезичну подршку за српски и енглески језик. Упутство за коришћење едитора метаподатака саставни је део апликације и доступно је корисницима кроз мени "Помоћ".

Едитор је доступан на геопорталу за преузимање и омогућава институцијама које обезбеђују податке о простору да прикупљају и одржавају метаподатке из своје надлежности.

Метаподаци за скупове података у оквиру тема координати референтни систем, ортофото и тематске карте прикупљени су у складу са предложеним стандардом за метаподатке коришћењем едитора метаподатака. XML фајлови са метаподацима за наведене скупове података доступни су за претраживање и увид на страни геопортала за преглед метаподатака.Едитор метаподатака је важан инструмент за подршку развоја националне инфраструктуре просторних података у Србији. На овај начин је олакшан унос метаподатака у складу са стандардом, као и њихово објављивање и претрага, што чини информације о простору доступније и погодније за коришћење.

[Линк на сајт Геосрбија](#)